ఉన్నోరాని చదువులు

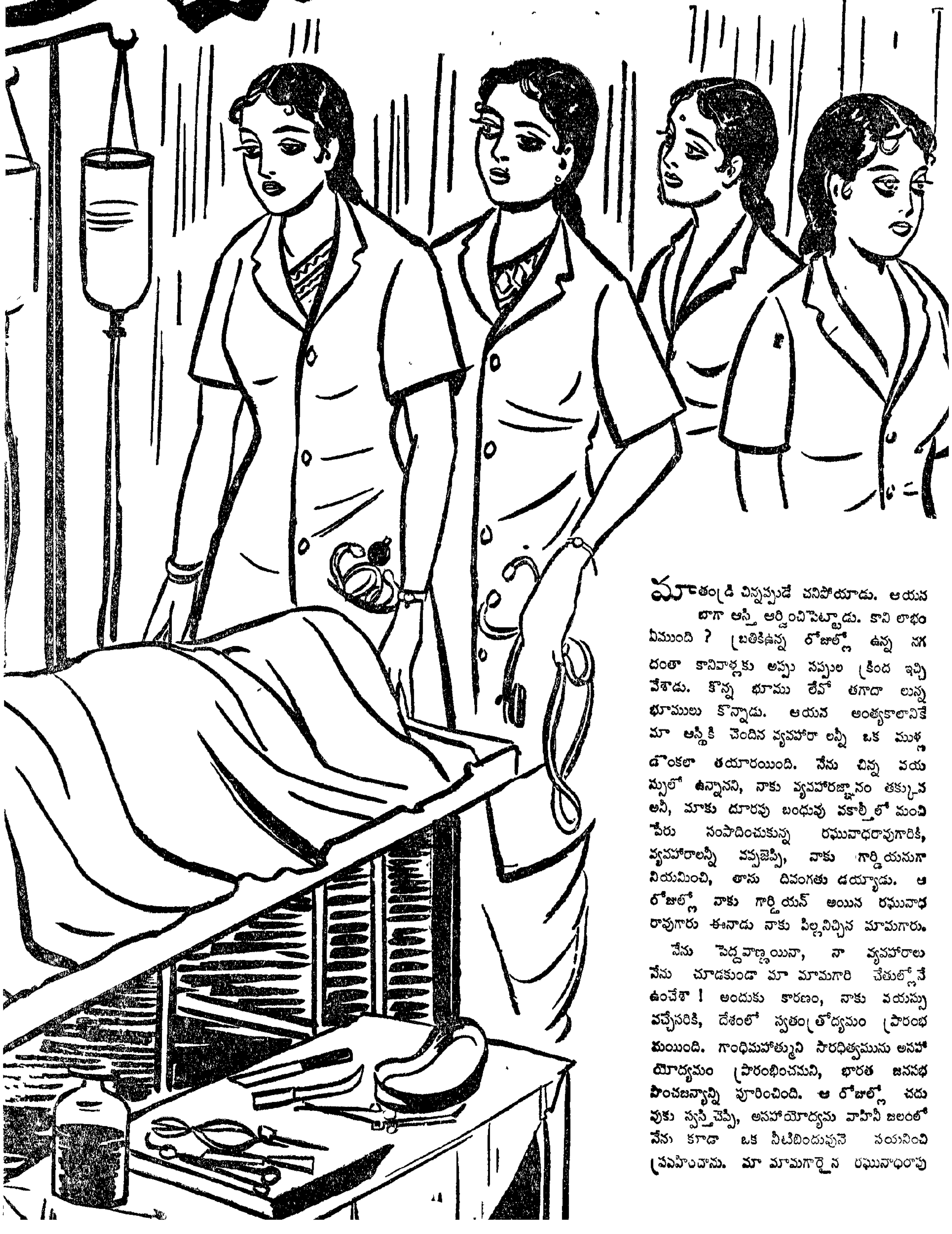

మా తండ్రి చిన్నప్పుడే చనిపోయాడు. ఆయన బాగా ఆస్తి ఆర్జించిపెట్టాడు. కాని లాభం ఏముంది ? బ్రతికిఉన్న రోజుల్లో ఉన్న సగ దంతా కానివాళ్లకు అప్పు నప్పుల క్రింద ఇచ్చి వేశాడు. కొన్న భూము లేవో తగాదా లున్న భూములు కొన్నాడు. ఆయన అంత్యకాలానికే మా ఆస్తికి చెందిన వ్యవహారా లన్నీ ఒక ముళ్ల డొంకలా తయారయింది. నేను చిన్న వయస్సులో ఉన్నానని, నాకు వ్యవహారజ్ఞానం తక్కువ అనీ, మాకు దూరపు బంధువు వకాల్తీలో మంచి పేరు సంపాదించుకున్న రఘునాథరావుగారికి, వ్యవహారాలన్నీ నప్పజెప్పి, నాకు గార్డియనుగా నియమించి, తాను దివంగతు డయ్యాడు. ఆ రోజుల్లో నాకు గార్డియన్ అయిన రఘునాథ రావుగారు ఈనాడు నాకు పిల్లనిచ్చిన మామగారు.

నేను పెద్దవాణ్ణయినా, నా వ్యవహారాలు నేను చూడకుండా మా మామగారి చేతుల్లోనే ఉంచేశా ! అందుకు కారణం, నాకు వయస్సు వచ్చేసరికి, దేశంలో స్వతంత్రోద్యమం ప్రారంభమయింది. గాంధిమహాత్ముని సారథిత్వమును అసహాయోద్యమం ప్రారంభించమని, భారత జనసభ పించబన్యాన్ని పూరించింది. ఆ రోజుల్లో చదువుకు స్వస్తిచెప్పి, అసహాయోద్యమ వాహినీ జలంలో నేను కూడా ఒక నీటిబిందువునై నయనించి ప్రవహించాను. మా మామగారైన రఘునాథరావు

అచ్చిరాని చదువులు

ఇద్దరు కుమార్తెలు. అందులో చిన్నామెను నా కిచ్చి వివాహం చేశాడు. ఆ రోజుల్లో వారి పెద్దమ్మాయిగురించి అపయశస్సు ఆపాదించే కట్టుకథలూ, పుక్కిటి పురాణాలు కొన్ని ఉన్నాయి. ఏది ఎలా ఉన్నా ఆ రోజుల్లో పెద్ద చదువు చదివి, ఎం. బి. బి. ఎస్. పాసయ్యి, మదరాసు మెడికల్ కాలేజీలో బోధించే ఉపాధ్యాయినిగా నియమించబడి, ఉద్యోగంలో చేరిన రోజునే అకారణంగా మరణించిందని, మా మామగారు అందరితో చెప్పే పాఠాంతరం. అందుకే నాకు కూతురు పుట్టినప్పుడు చిన్న వయస్సులోనే నోట మన్ను కొట్టుకు పోయిందని, గొప్ప విద్యావంతురాలు విదుషీమణి అని, అంతేకాకుండా నాకు కలిగిన పిల్ల మూడు మూర్తులా వాళ్ల అక్కగారినే పోలిందని, నా భార్య పట్టుపట్టి నా కూతురికి పేరు వాళ్ల అక్కగారి పేరే పెట్టాలని, సత్యవతి అని పేరు పెట్టించిరి. వాళ్ల అక్కగారు అన్యప్రదేశంలో చదువుకొని ఉండిపోవడంనుంచి, నాకు ఆమెతో అట్టే పరిచయం లేదు. ఆవిడ శలవలకు వచ్చినప్పుడు ఒకటి, రెండు మార్లు చూడ్డం, మాట్లాడ్డం సంభవించింది. ఆవిడ చాలా అందమైనది. ఆమె కళ్లు అసాధారణ ప్రతిభలో వెలిగేవి. ఆ కళ్లల్లో అందంకంటే ఇతరుల ప్రక్క చూచినప్పుడు, వారివారి హృదయాల్లో ఉండే భావాలను అవలీలగా గ్రహించగలిగే ఎక్స్‌రే కెమెరా, అద్దాల నల్లదనంతో తళతళ లాడేవి.

"చచ్చినవాళ్ల కళ్లు చారెడేసి" అని అనే అతిశయోక్తి మా వదినగారిక్కి, స్వభావోక్తిగా వర్తిస్తుంది. మా మామగారు కూడా మాకు పిల్ల పుట్టిన ఆ రోజుల్లో మీ అమ్మాయి, మా పెద్దమ్మాయినే పోలింది, అని రోషపూరితమైన ముఖంతో అనేవాడు కాని, ఆర్ద్రంగా, కన్నీటితో గానీ, గాద్గదికతోగానీ, అనలేక పోయేవాడు. నా భార్య ఎప్పుడైనా వాళ్ల అక్కను తలచుకొని, కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడ్చినప్పుడు అనునయించేటప్పుడు కూడా "మనం ఏడ్చేందుకు అది అర్హురాలు కాదు. అందుచేత విలపించకు" అని అనేవాడు చిన్నప్పుడే తల్లి చనిపోయి ఇద్దరాడ పిల్లలకు తల్లి, తండ్రి తానే అయి, సాకిన తండ్రి, శిలాహృదయంతో కాఠిన్యం వహించేందుకు కారణం ఏమై ఉంటుందా అని నేను తికమక పడేవాణ్ణి. ఏది ఎలాఉన్నా నా భార్య శీలవతి, అనురాగవతి, సుమతి.

నా కూతురు కిప్పుడు పదహారేళ్ల వయస్సు. ఇంటర్మీడియేట్ ప్యాసయింది. విశ్వవిద్యాలయానికంతటికి కూడా ఉత్తమంగా ఉత్తీర్ణురాలయింది

మా అమ్మాయికి వచ్చినన్ని మార్కులు విశ్వవిద్యాలయచరిత్రలోనే ఒక నూతన పుటను తెరిచిందని అన్నారు. నేటికి కూడా నా సేవ చేశాకే నా బిడ్డకైనా నా భార్య సేవ చేస్తుంది. నా గృహస్థ జీవితం ధన్యమైంది. మా అభిమానం చెరుకున పండు పండినట్లయింది. దేశం కోసం నే నెంతో త్యాగాన్ని చేశాను. స్వతంత్రం వచ్చాక నా కే సహాయం చేస్తానన్నా ప్రభుత్వం వారు నేను నిరాకరించామ్మ, కన్నతల్లికి సేవ చేసిన, పుట్టిన దేశానికి సేవ చేసినా పుణ్యంగా పరిగణిస్తాము. కన్నందుకు మన ఋణం మనం తీర్చుకునేందుకు చేస్తాం.

ఆ సేవకు మూల్యం కట్టి పరిగ్రహించినవారంతా పాపాత్ములే ననిపిస్తుంది. ప్రజాసేవ చేసేందుకు దరిద్రంచేత అనేక రోగాలతో అటమటిస్తున్న నా దేశప్రజలకు, వైద్యం చేసి వన్నె కెక్కాలి అనే తలంపుతో మా అమ్మాయిని కూడా ఎం బి. బి. ఎస్ చదివిద్దామని సంకల్పం కలిగింది. మా మామగారి పేర కూడా నా సంకల్పాన్ని తెలియచేస్తూ ఒక ఉత్తరం వ్రాశాను. మా మామగారు వయోవృద్ధు లయినా, దారుఢ్యాని కేమి లోటు లేదు. కొంతకాలం నుంచి కొద్దిగా ఆయన ఆరోగ్యం పాడవడంవల్ల తా నున్న వూరు వదిలి పరాయి వూళ్ళ వెళ్లడం మానేశాడు. అయినా ఉత్తరం అందేక తాను వెంటనే బయలుదేరి వస్తున్నాననీ, తాను వచ్చే లోపల అమ్మాయి చదువు విషయంలో తొందరపడి ఏ నిర్ణయానికీ రావద్దనీ వ్రాశాడు.

ఈ ఉత్తరం నాకు కొంత ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది. ఏదైనా ఆయన వచ్చాక, సంప్రతించాకే, అమ్మాయి చదువు విషయంలో కావలసిన ఏర్పాట్లు చేద్దామనుకొన్నాను. అన్న రీతిని ఆయన విశ్రాంతి తీసుకొంటున్న వూరునుండి బయలుదేరి మా యింటికి వచ్చారు. రాకరాక వచ్చిన తండ్రిగారిని చూచి మా ఆవిడ మిన్నందుకొంది. తండ్రిని చూచి కంట తడి పెట్టుకొంది. మేమంతా భోజనాలు చేశాము. మా అమ్మాయి ఆరోజు తనతో చదువుకొన్న కొంతమంది విద్యార్థినులతో కూడి, వనభోజనం చేసికొనేందుకు వెళ్లిపోయింది. నా భార్య కూడా ఇంట్లో ఉండడం ఇష్టంలేక, వాళ్ల తండ్రి బజారుకు వెళ్లి మంచి చీరలు ఎంచుకోమన్నాడు తనకీ, మనుమరాలికీ. రాకరాక వచ్చాను కాబట్టి మంచి బట్టలు నీకు, మనుమరాలికి కొనియిద్దామని వచ్చాను అన్నాడు. అమ్మాయి ఇంట్లో లేదని, అమ్మాయి వచ్చాక వెళతామని నా భార్య అంది అమ్మాయి లేకపోయినా, నా భార్యను వెళ్లి మంచి చీరలు ఎంచమని అన్నాడు. ఆడువారికి చీరలన్నా, నగలన్నా అంబుధిలా పొంగిపోతారు సంతోషంతో. అందుచేత మా ఆవిడ వాయువేగ మనోవేగాలతో పరుగెత్తింది, కాఫీలవేళకు వచ్చేస్తానని కేక వేస్తూ రిక్షా ఎక్కింది.

ఇంట్లో మా మామగారు నేనే ఉన్నాము. హాలులో మే మిద్దరం రెండు కుర్చీలలో ఒకరి కెదురుగా ఒకరు కూర్చున్నాము. మా మామగారు మవునంగా కొంతసేపు ఆలోచించి నా ముఖం వంక దీనంగా చూస్తూ జాలిగా బిక్కముఖం వేసి కన్నీటి చుక్కలు కారుస్తూ, 'మన ఇంటి ఆడపిల్లలకు డాక్టరు చదువు అచ్చిరాదు బాబూ !' అన్నాడు. నాకు నలభైఐదు ఏళ్లు వచ్చాయి వంటిమీదకు. నాకు వివాహమై పాతిక ఏళ్లయింది. మా తండ్రి చనిపోయాక నన్ను ఆదుకొని నా వ్యవహారపు చిక్కులు తీర్చి పిల్లనిచ్చి పెద్దవాణ్ణి చేశాడు. ఈ నా వయస్సంతటిలో కొంపలు మునిగే వ్యవహారపు చిక్కులు వచ్చినా, సంసారంలో హృదయవిదారకమైన సంఘటనలు సంభవించి నప్పుడైనా, మా మామయ్య కంట తడి పెట్టడం నే చూడలేదు అందుచేత ఆయన కంటి నీరు నా హృదయంమీద అశనిపాతంలా పడింది. కొంతసేపు అయితేనే గాని నే తెప్పరిల్లి తేరుకోలేక పోయాను. కొంతసేపయ్యాక కాస్త ధైర్యం చిక్కపట్టుకొని మెల్లగా 'ఇల్లూ, పశువూ, నగా, నాడెం, నామం, అచ్చిరావనడంలో అర్థం ఉంది గాని చదువు అచ్చిరా దనడంలో ఎంత ఆలోచించినా నాకు అర్థంకావడంలేదని' ఎంతో వినయ విధేయతలతో అన్నాను.

"అందు కాయన 'నిజమే తండ్రీ ! నీకు అర్థం కాదు. నేనూ ఒకప్పుడు అర్థంలేని మాటలనీ, అభ్యుదయ మార్గంలో నడుద్దామనీ ప్రయత్నం చేసినవాడినే. కాని అనుభవాన్ని బట్టి కొన్ని విషయాలు నీతో చెప్పదలుచుకొన్నాను. ఇప్పటి వరకూ ఈ విషయం నేను ఎవరితోనూ అనలేదు. నా ప్రాణం కంటేఎక్కువ ఒకే ఒక కూతురు మిగిలింది దానితో కూడా ఈ విషయం నే నెప్పుడూ అనలేదు అందుకు కారణం కులశీలాలకూ, వంశమర్యాదల కోసం ఏ అబద్ధాన్ని సృష్టించి లోకంలో ప్రచారం చేశానో, అదే అబద్ధాన్ని, నీ భార్యకు కూడా చెప్పాను. అధర్మము అని నాకు తెలుసు. ఎందుచేతనంటే ఒక్కే కడుపు చీల్చుకు వచ్చిన ఇద్దరిలో పెద్దదైన తన అక్క విషయం తనకు చెప్పకుండా ఉండడం పాపమే. ఆ పాపాన్ని కూడా ఒడికట్టుకొన్నాను కాని, యధార్థాన్ని ఆమెకు తెలియనివ్వలేదు. ఆ విషయాన్ని నా హృదయంలో ఇనుపపెట్టెలో పెట్టిన వస్తువులా దుర్భేధ్యంగా దాచాను. ఇప్పుడు తాళాలు నీ చేతికి యిస్తున్నాను. శిక్షించినా, రక్షించినా, నాకన్నా చిన్నవాడవే అయిన నిన్నే నమ్ముతున్నాను అని ఇక చెబుతాను విను. నే నీ

ఒక లావుపాటి ఆవిడ, బరువు తూచుకొనే మిషను మీద నిలబడింది. అది చెడి. పోవడంవల్ల తక్కువ తూకం చూపించింది. అక్కడచూస్తూ నిలబడ్డ యిద్దరు పిల్లలు యిలా అనుకున్నారు.

ఒకడు:-అదేవిటిరా! ఆవిడ ఎనభై రెండు పౌనులేనా ఉండేది.

రెండవవాడు:-లోపల అంతా డొల్ల కాబోలురా!

పి. సదాశివన్ (అనంతపురం జిల్లా)

విషయం చెప్పినంతసేపూ అడ్డు రాకూడదు. ప్రశ్నలు వేయకూడదు. ఒక అనుభూతి సంభవించినప్పుడు, అది కూడా ఒక ఉత్తుంగ భంగం లాంటి అనుభూతి అయితే మానవ హృదయం ఎలా ప్రవర్తిస్తుంది అనే ప్రశ్న ఎంత హృదయ తత్వవేత్త అయినా చెప్పలేడు. కాస్త సావధానంగా విని సానుభూతిని చూపించి, మవునాన్ని వహించి గాలిలో పొగ కలిసిపోయినట్లుగా నీ మనస్సులోనే మరపు మసకలలో చెదరిపోనీ. ఈ విషయం విను—

నేను చాలా బీద కుటుంబానికి చెందిన వాడను. నాకు తల్లితండ్రులు చాల చిన్నతనం లోనే పోయారు. నేను ఇంటింటా వారాలు చేసుకొని వీధిలో వెలిగే దీపాల వద్ద చదువుకొని భగవంతుడు బుద్ధి ప్రసాదించాడు కాబట్టి, ప్రతి పరీక్షలో ఉత్తమంగా ఉత్తీర్ణుడనై ఆ రోజుల్లో కూడా ఉచిత వేతనా లిచ్చేవారు గాబట్టి, దమ్మిడీ ఖర్చు పెట్టకుండా చాలాకాలం చదివాను పెద్ద చదువులు చదివేందుకు కొంతైనా ధనం ఉంటేనే కాని వీలులేక పోవడంవల్ల కాస్త కలిగిన కుటుంబం లోంచి అమ్మాయిని పెండ్లి చేసుకున్నాను. వారు చేసిన ధనసహాయంతో పెద్ద పెద్ద పరీక్షలు ప్యాసవడమే కాకుండా చెన్నపట్నం వెళ్లి ప్లీడరు పరీక్ష ప్యాసయి వకాల్తీ చేసి రెండు చేతులా ఆర్జించాను న్యాయవాదవృత్తిలో.

సంపాదించిన పేరు విని ప్రభుత్వంవారు మునసబు పని యిస్తానంటే గర్వంగా వద్దన్నాను. నా భార్య కాపురానికి వచ్చిన కొంతకాలం వరకు నాకు సంతానం కలుగలేదు వా భార్య ఎన్నో నోములూ, వ్రతాలూ చేయగా ఆమె కడుపు ఫలించింది. మగవాడు పుట్టాలని నా భార్య ఎందరి దేవుళ్లకో మొక్కుకొని ఎత్తు కట్టింది. నాకు మొదటి సంతానం వరప్రసాదితయై పుట్టింది. నా సంకల్పం ఏమిటంటే ? మా సత్యవతిని మగవానిలాగే పెంచి పెద్దదాన్ని చేసి విద్యాబుద్ధులు కూడా నేర్పుదామని సంకల్పించుకొన్నాను. అందుకు నా భార్య కూడా సాయపడి దోహదం చేసింది. మా అమ్మాయిని బడికి పంపినా, నేను శ్రద్ధగా ఇంటి వద్ద ఆమెకు చదువు చెప్పి, పరీక్షలలో అధికమైన మార్కులు సంపాదించి మగవారికంటే మిన్నగా ఉండేటట్లు చేశాను. ఆ రోజుల్లో ఆడవాళ్లకు చదువులే ఉండేవికావు. ఆడువారిచేత పెద్ద చదువులు చదివిద్దా మనుకున్నవారిని కులభ్రష్టులనీ, మతభ్రష్టులనీ చూచేటట్లు చూచేవారు. ఆడువారికి ఆ రోజుల్లో పెద్ద చదువులు చదువుదామంటే ప్రత్యేకమైన కళాశాలలు ఉండేవి కావు. మగవాళ్లతో కలసే ఆడువారు చదవవలసి వచ్చేది. అందుచేత అనేకమంది ఆడువారిని పెద్ద చదువులు చదివించేందుకు భయపడేవారు. అనేకమంది చేత మాటలు తిన్నా లక్ష్యపెట్టకుండా సత్యవతిని చదివించాను. నా బిడ్డ కూడా దైవభక్తీ, పూజా, పునస్కారం కలదు కాబట్టి శీలాన్ని కాపాడుకొంటూ ఇతరులు అనే అవమానకరమైన మాటలు సహిస్తూ, దించిన తల ఎత్తకుండా కళాశాలకు వెళ్లి, ప్రతిపరీక్షలోను అధికమైన మార్కులు సంపాదిస్తూ ఉపాధ్యాయుల యొక్క గౌరవాభిమానాలు పొందింది.

స్కూలుఫైనలు ప్యాసయిన తరువాత లోకం ఏమనుకున్నా సాహసించి ఇంటరు చదివించాను. ఇప్పుడు మీ అమ్మాయికి వచ్చినట్లే అప్పుడు మా అమ్మాయికి కూడా వల్లమాలిన మార్కులు వచ్చాయి. మా అమ్మాయి డాక్టరు పరీక్ష చదువుతానని పట్టుపట్టింది. అమ్మాయిని చెన్నపట్నం పంపాలి ఎం. బి. బి. ఎస్. చదివించాలని సంకల్పించుకున్నా. నాకు కొంతకాలం క్రితమే భార్య పోవడం రెండో పిల్లను నీ కిచ్చి పెండ్లి చేయడం జరిగింది అప్పుడు మన వూళ్లో చంద్రశేఖరయ్యగారని ఒక మునసబుగా రుండేవారు. వారి అమ్మాయి కూడా చెన్నపట్నంలో ఉందనీ ఆమె కూడా ఎం. బి. బి. ఎస్. లో చేరుతుందనీ, ఆమెతో కలిసి మన అమ్మాయి కూడా ఉండవచ్చుననీ మునసబుగారు హామీ యిస్తూ పిల్ల విషయంలో

ఒకస్త్రీ తనపిల్లలు, సామానుతో ఆదరాబాదరాగా బస్సు ఎక్కింది. బస్సులో వున్న ఏ పెద్దమనిషి కూడ ఆమెకు చోటు ఇవ్వలేదు.

ఇదిచూచిన బస్సుడ్రైవర్ క్రిందకు దిగి, ఆమెతో ఇలా అన్నాడు. "మీరు వచ్చి నా సీటులో కూర్చోండి. మీకు చోటు దొరికే వరకు నేను నిలబడివుంటాను.

పెద్దమనుష్యులు హడలిపోయి వెంటనే ఆమెకు చోటు యిచ్చారు.

కుమారి సి. రాధ (అనంతపురం)

భయపడ నక్కర్లే దన్నారు. వారి అమ్మాయిపేర ఉత్తరం వ్రాశారు మా అమ్మాయి గురించి.

మా అమ్మాయి చెన్నపట్నం బయలుదేరుతున్నప్పుడు, 'నీవు భయపడకమ్మా. అక్కడ మాకు స్వంత ఇల్లు ఉన్నది. మా యింట్లో ఉండి మా అమ్మాయితో కలసి చదువుకొందువుగాని, నేను కూడా నీ తండ్రిలాంటి వాడనే సంకోచపడ నక్కర్లేదు.' అని అమ్మాయికి ధైర్యం చెప్పారు. పంపలేక పంపలేక మనస్సు రాయిలాంటిది అయినా తల్లిలేని పిల్లను, చదువుకి ఇలా పరాయి వూరు పంపుతున్నప్పుడు తండ్రి అయిన వాడికి ప్రాణం కొట్లాడకుండా ఉంటుందా ? అమ్మాయి చెన్నపట్నం వెళ్లిపోయింది ఎం. బి. బి. ఎస్. చదువుకని. అమ్మాయి ఎం. బి. బి. ఎస్. లో జాయిన్ అయినట్లుగా ఉత్తరం వచ్చింది. ఆ రోజుల్లో డాక్టరు పరీక్షకు చదివేవాళ్లు పోషణ క్రింద విపరీతమైన ధనాన్ని వ్యయం చేయవలసి వచ్చేది. **సామాన్య సంసారులు చితికిపోవలసి వచ్చేది. తొందర** పడి ఆను చూచుకోకుండా డాక్టరు పరీక్షకు పంపించిన కొద్దిమంది సంసారులు కొంతకాలం చదివించి, బట్టలకయ్యే విపరీతపు ఖర్చు భరించలేక పిల్లల్ని చదువు మాన్పించినవారు కూడా కలరు. రోగి దగ్గరకు వెళ్లినప్పుడు సరియైన దుస్తులతో వెళ్లాలి. డాక్టర్ నచ్చితే కాని మందు పనిచేయదట మందు కంటే మనిషికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఆసుపత్రిలో ఉండే దుర్వాసన అనుభవించేందుకు అలవాటుపడని విద్యార్థులు, అత్తరువులు కూడా వాడవలసి ఉండేది.

శవపరీక్ష చేసిన చేతులతో అన్నం నోట పెట్ట బుద్ధిపుట్టదు కాబట్టి పండ్లు, పాలు మొదలైనవి స్పూన్, ఫోర్క్ తో తినడం కొందరు ఆంగ్లేయుల్లా అలవాటు చేసుకొనేవారు. పుస్తకాల పరిమాణం ఖరీదు తలుచుకుంటే ఎంతటివానికైనా తల తిరిగిపోక తప్పదు. చదువుతున్న ప్రతి ఒక్కరికి కోసి, అవయవాలు తెలుసుకునేందుకు, ఒక్కొక్క మృతశరీరం ఇయ్యగలిగే సమర్థత యుద్ధపు రోజుల్లో తప్ప, సామాన్యపు రోజుల్లో సాధ్యంకాని పని. అందుచేత చదువుకొనే విద్యార్థులు, జట్లు జట్లుగా కూడి ఒకే మృత శరీరాన్ని పరీక్ష చేయవలసి వచ్చేది. మానవ శరీరానికి ఒక రకమైన గోప్యత, రహస్యత, పవిత్రత ఆపాదించారు. కొంచెం వెగటుగా తోస్తాయి ఇటువంటి చదువులు నే నిలా అంటున్నానని స్త్రీలు వైద్య విద్య నేర్చుకునేందుకుగాని వ్యతిరేకినని అనుకోకు. అభ్యుదయాన్నే ఆశిస్తాను. స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యం ఇవ్వాలి ! అనే నినాదం నేనూ చేస్తాను పంజరంలో చిలకల్లా అనాదినుంచి, ఆడుదాన్ని అస్వతంత్రురాలుగా చేసి, బానిసగా వాడి, పంజరం తలుపులు విప్పాం, స్వేచ్ఛగా తిరగండి ! మీ కిచ్చిన స్వతంత్రాన్ని వాడుకోండి, అని మగువలను మనం హెచ్చరిస్తున్నా, ఇచ్చిన స్వతంత్రాన్ని ఎలా వాడుకోవాలో తెలియక దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు ఎక్కువమంది స్త్రీలు. స్వతంత్ర మిచ్చాక మగువలు, స్వతంత్రం వచ్చాక దేశం కూడా ఇచ్చిన దాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు. దుర్వినియోగం చేసే స్వతంత్రంకంటే బానిసత్వమే మేలన్నారు. ఆనాటి పరిస్థితులు నీకు తెలిసేందుకని వయస్సు మళ్లినవాణ్ణి కాబట్టి, అనుభవంచే మానవ స్వభావాన్ని తెలుసుకొన్నవాణ్ణి కాబట్టి నీకు హితోపదేశం చేయడానికి చెబుతున్నాను గాని వాగాడంబరం కోసం కాదు. ప్రస్తుతానికి వస్తున్నాం. అందుచేత నీకు చెప్పవచ్చే దేమంటే ? మా అమ్మాయి చదువుకొన్నంతకాలం అధికమైన డబ్బు పంపవలసి వచ్చేది. కలిగినవాణ్ణి అయినా డబ్బు పంపేందుకు కించపడేవాడిని. అమ్మాయి ప్రతి పరీక్షలో కూడా శ్లాఘింపబడే మార్కులు తెచ్చుకొని బంగారు పతకాలు పొంది భవిష్యత్తు మహోత్కృష్టంగా ఉంటుందనే ప్రబలమైన ఆశ నాలోనూ, ఆమెను తెలిసినవారి హృదయాల్లోనూ కలుగజేసింది. జీవితం ఒకలా ఉంటే ఫలం మరోలా ఉండవచ్చు. జీవితానికీ, జీవిత పరిణామానికి సమన్వయం నికరంగా చెప్పగలగడ మనేది హాస్యాస్పదం అవుతుంది. లోకాన్నీ, సంఘాన్నీ

అప్పిరాని చదువులు

పోట బంధువునూ లెక్కచేయకుండా ఉన్నతాశయంతో నేను చేసిన యీ పనికి నాకు భగవంతుడు శిక్ష విధించి ఆజన్మాంతం అనుభవించమన్నాడు. నేనే కర్తనని అనుకోవడంనుంచి నాకీ హృదయవేదన కర్తను నేను కాను, వాక్తను నేను కాను అని అనుకోగలిగితే, కష్టము ఉండదు. కష్టం ఎప్పుడు లేదో సుఖం అప్పుడే లేదు. తటస్థుడై ఉండడం జ్ఞాని చేయగలిగిన పని. నాకసాధ్యం.

అమ్మాయి మదరాసులో చదువుతున్న రోజుల్లో వారానికో ఉత్తరం వ్రాసేది. తన చదువు గురించి, తనను ఉపాధ్యాయుడు ఎంతో మెచ్చుకొంటున్నారని ప్రతిపరీక్షలోనూ తనకు మార్కులు అత్యధికంగా వస్తున్నాయనీ, రాత్రింబవళ్లు విరామం లేకుండా చదువుచున్నాననీ, నన్ను ఆరోగ్యం కాపాడుకోమని, అభిమానం ఉట్టిపడేట్టుగా, ప్రేమ వెల్లి విరిసేట్టుగా, కంటనీరు ఒలికేట్లుగా వ్రాసేది. అమ్మాయి వ్రాసిన ఉత్తరాన్ని పదేపదే చదువుకొని ఉబ్బితబ్బిబ్బయేవాడిని. అమ్మాయి అఖండ ప్రతిభతో చదువుతున్నదని సంతోషపడ్డాను గాని, వెలుతురు వెనుక గాఢమైన చీకట్లు ముసురుకొంటున్నాయి అని తెలుసుకోలేక పోయాను. మనుష్యుని మృత్యువు వెంటాడినట్లు దీపానికి కింద చీకటి ఎల్లప్పుడూ ఆశ్రయించే ఉంటుంది. కాంతి హెచ్చగుచున్నదని సంతోషిస్తాము. కాని వెలుగు తరువాత వచ్చే చీకటి అంతకు ద్విగుణీకృతంగా ఉంటుందనీ తెలుసుకోలేము. సంవత్సరాలు గడుస్తున్నాయి. అమ్మాయి వద్దనుండి ఉత్తరాలు రావడం తగ్గిపోతున్నది. వచ్చినా తాను కులాసాగా ఉన్నానని, తాను క్షేమంగా ఉన్నాననీ, నా క్షేమం వ్రాయమనీ రెండు ముక్కలు వ్రాసి ఉత్తరం ముగించేది. నా హృదయానికి కష్టం కలిగేది. నాలో అమ్మాయి విషయం, ఒక వింత అనుమానాన్ని కలిగించింది. ప్రతి శలవులకు వచ్చేది శలవలు అన్నీ అయ్యేవరకు ఉండి చివర మమ్మల్ని వదలలేక తాను వెళ్లలేక కంటతడి పెట్టుకుంటూ వెళ్లేది. రానురాను శలవల్లో ఆసుపత్రిలో పని చెయ్యాలని సాకుచెప్పి శలవలకు కూడా రావడం మానివేసింది. నాకు బాధ, అనుమానం కూడా వేధించడం మొదలుపెట్టాయి. ఒక యేడు శలవల్లో మునసబుగారి అమ్మాయి వచ్చింది. మా అమ్మాయి రాలేదు. మునసబుగారింటికి వెళ్లి వారి అమ్మాయిని, మా అమ్మాయిగురించి అడిగాను. ఆ అమ్మాయి 'ఏమి చెప్పమన్నారండీ ! మీ అమ్మాయి వ్యవహారం ఏమి బాగోలేదు. మీరు ఏమీ అనుకోను అంటే చెబుతాను'' అని అంది. నా హృదయంమీద పిడుగు పడ్డట్లుగా అయింది చెప్పమ్మా నేనేమి అనుకోను అని వణుకుతున్న గొంతుకతో అన్నాను. మునసబుగారి కూతురు ఇలా చెప్పడం ప్రారంభించింది.

—నేను మీ అమ్మాయి ఒకే క్లాసులో కలిసి అక్కచెల్లెండ్ర కన్న ఎక్కువగా మెలగుతూ చదువు సంధ్యలు సాగించాము. మీ అమ్మాయికి ఉండే తెలివితేటలు, మేధస్సు, ధారణ అతీతమైనవి.

మేడిపండు

తె. శ. రావు

అందాలు చిందేటి చందమామ లాటి అతని ముఖం
అమృతం కురిపిస్తుందని మురిసి పోయాన్నేను !
అయినా నా హృదయ భాండం నిండుగ
అతను విషం కుమ్మరిస్తాడనుకోలేదు !

సెలయేటి లాటి అతని చిరునగవుకు
సహస్ర చంద్రికల జీవితం నాదనుకున్నా,
అయినా కాటుకలాటి కటిక చీకటి
అతను ఘాటుగా గ్రమ్మ జేస్తాడనుకోలేదు.

పూల మకరందం కోసం వాలెడి సీతాకోకచిలుకలా
చిలుక పలుకుల్లాటి తేనె మాటలు విని అతన్ని చేరా
తేనె పూసిన కత్తియని
తర్వాతగాని తెలుసుకోలేదు.

భక్తుడు దేవుణ్ణి పువ్వుతో పూజించగా
భక్తిమీఱ నా హృదయసుమాన్నే అతని కర్పించా—
అయినా కరాళ కర్కశ కరాలతో
అతనా సుమాన్ని విదళిస్తా డనుకోలేదు.

కవితా కింకిణి

బహుమతి పొందిన కవిత

ఆమెకుండే సూక్ష్మబుద్ధితో అసమానమైనటు వంటి మార్కులు సంపాదిస్తూ ఆడవారి మీదనే కాకుండా, మగవారితో కూడా ఇంతటి ప్రతిభా వంతు లుండడం అసాధ్యం అని రుజువు చేసింది మా కాలేజీలో అందరి దృష్టి ఈమెమీద పడింది. ఉపాధ్యాయులు కూడ మీ అమ్మాయి నెంతో గౌర

అచ్చిరాని చదువులు

వించేవారు.

మా క్లాసులో జాన్ అని ఓ కుర్రవా డుండే వాడు. ఆ కుర్రవాడు కూడా గొప్ప తెలివితేటలు కలవాడు. ఒకమారు పరీక్షలో మీ అమ్మాయికి ఫస్టుమార్కు వస్తే మరొకమారు పరీక్షలో ఫస్టు మార్కు అతను సంపాదించేవాడు. మీ అమ్మాయి అతనూ ఒకర్ని మించినవారు మరొక రుగా ఉండేవారు. అతని తల్లిదండ్రు లెవరో

(57-వ పేజీ చూడండి)

ఉచితం!
(సరకు ఉన్నంతవరకు)

ఒక సీసా
బ్రిల్‌క్రీమ్
ఆదర్శమైన కేశశృంగార సాధనము
ప్రతి పెద్ద సైజ
మెక్లీన్స్
టూత్ పేస్టు
తెలుపు లేక క్లోరోఫిల్ లో దొరుకును

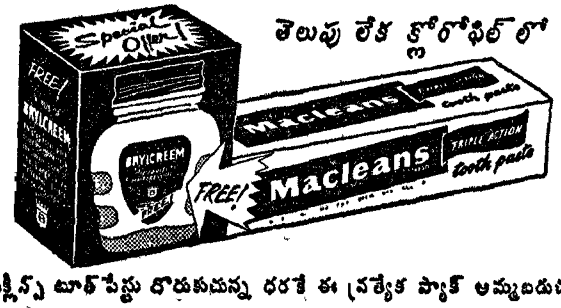

(పెద్ద సైజు మెక్లీన్స్ టూత్‌పేస్టు దొరుకుచున్న ధరకే ఈ ప్రత్యేక ప్యాక్ అమ్మబడుచున్నది.)
ఆంధ్ర, కేరళ, మద్రాస్ మరియు మైసూర్‌లో లభించును.

అచ్చిరాని చదువులు

(14-వ పేజీ తరువాయి)

తెలియదు. కాకినాడ అనాథ శరణాలయం నుండి వచ్చాడు. అందమైనవాడు కాడు. పొడుగ్గా ఉంటాడు. ముఖం మాత్రం అతని తెలివితేటల్ని రుజువుచేసేట్టుగా ఏదో వింత చైతన్యంతో కల కలలాడుతూ ఉంటుంది. ఆఏడు మేమంతా పరీక్షకు వెళ్లాం. అది ఎనాటమీ పరీక్ష. ఆ పరీక్షలో థియెరీ, ప్రాక్టికల్ అని రెండు ఉంటాయి. ఈ రెండూ కూడా ఎవరు ఉత్తమంగా ఉత్తీర్ణులైతే వాళ్లకు ఒడిక బంగారు పతకం ఇస్తారు. పరీక్షలై శలవులు గడిచాక, కాలేజీ ప్రారంభించిన మొదటి రోజున అధికంగా మార్కులు వచ్చినవారిని కొంత శ్లాఘించి బొత్తిగా మార్కులు తక్కువ వచ్చినవారిని నిందించి ఈ పతక బహూకరణ జరుగుతుంది. ఈ తంతు ప్రిన్సిపాలుచేత జరుపబడుతుంది. అందరం క్లాసులో కూర్చున్నాం. అంతమంది మీ అమ్మాయికి బంగారు పతకం వచ్చి తీరుతుందని అనుకొన్నారు. విద్యార్థులలో కొంతమంది జాన్‌కు వస్తుందని దృఢవిశ్వాసంతో ఉన్నారు. ప్రిన్సిపాల్ మా క్లాసులోకి వచ్చాడు. అందరం లేచి నిలబడ్డాం. కూర్చోండి అని సౌంజ్ఞ చేస్తూ ఈవిధంగా మాట్లాడడం మొదలుపెట్టాడు: 'రెండు గుర్రాలు సమానవేగం కలిగినవి పరుగిడుతూన్నప్పుడు ఒకే ముహూర్తంలో రెండూ గమ్యస్థానాన్ని చేరుతాయని చెప్పలేము. అందులో ఏదో ఒక గుర్రం ముందు చేరుతుంది. అది వేళా విశేషాన్ని బట్టి ఉంటుంది కాని, గెలిచిన గుర్రంలో ఉండదు. ఓడిపోయిన గుర్రం న్యూనతపడవలసిన అవసరం లేదు. అలాగే పరీక్ష విషయంలో, మార్కుల విషయంలో కూడా అంతే. మార్కులు ఎవరికి ఎక్కువ వచ్చినా సమాన స్థాయి గలవాళ్లయితే అతి తక్కువ వ్యత్యాసంతో ఓడిపోతారు. అలాగే జాన్ గెలిచాడు. సత్యవతి ఓడిపోయింది. థియెరీలో సత్యవతి తెచ్చుకొన్నన్ని మార్కులు జాన్ తెచ్చుకోలేక పోయాడు. ప్రాక్టికల్లో జాన్ తెచ్చుకొన్నన్ని మార్కులు సత్యవతి తెచ్చుకోలేక పోయింది. ఈ విషయంలో సత్యవతికి కొద్దిగా అన్యాయం జరిగింది. ఈ ప్రాక్టికల్ పరీక్ష అందరికీ కలిపి ఒకేసారి చేయలేము. జట్లు జట్లుగా విడదీసి పరీక్ష చేస్తాము. మృతకళేబరాన్ని కోసి మేము అడిగిన అవయవాలు చూపించాలి. దీనికి కాలపరిమితి కూడా ఉంటుంది. మే మడిగిన అవయవాలను ఎవరు మేము విధించిన పరిమితి కాలంలో తీసి చూపించగలుగుతారో! వారు అవలంభించే విధానం చూపించే విషయాలు మీద ఆధారపడి ఉంటాయి మార్కులు. ఇది వారివారి అదృష్టాన్నిబట్టి ఉంటుంది. దురదృష్టవశాత్తు సత్యవతికి కొద్ది మార్కులు తక్కువ వచ్చాయి. అధికమైన మార్కులు తెచ్చుకున్నందుకు జాన్‌కు సంతోషంగా పతాకాన్ని బహూకరిస్తూ సత్యవతి కోసం జాలిపడుతున్నాను' అని ఉపన్యాసమిచ్చేసరికి మా హృదయాలమీద విద్యుల్లతలతో తయారుచేసిన కొరడాతో కొట్టినట్లనిపించింది.

సుఖజీవిత సేవ

భారత "సిద్ధ వైద్య మహిమ" మన దేశ సిద్ధుల సాటిలేని కీర్తికి ఒక తార్కాణము.

"మేల్ మాయిల్ మందు"

ప్రపంచములో ప్రఖ్యాతి గాంచిన మేహ, కుష్ఠురోగనివారిణి భయంకరమైన మేహ వ్యాధివల్ల కష్టపడువారలకు పునర్జన్మమిచ్చు అద్భుత సంజీవి మేహరోగ నివారణ సూత్రం, లేహ్యము.

డా॥ కె. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచ్చారి & సన్సు

5/22, మేల్ మాయిల్. (P. O.) (N. A. Dt.) S. India.

మీకు అధికశక్తి
నిచ్చునట్టి
ఓవోమాల్ట్
మీరు చురుకుగా
ఉత్సాహంగా పని
చేయుటకు అవసరం

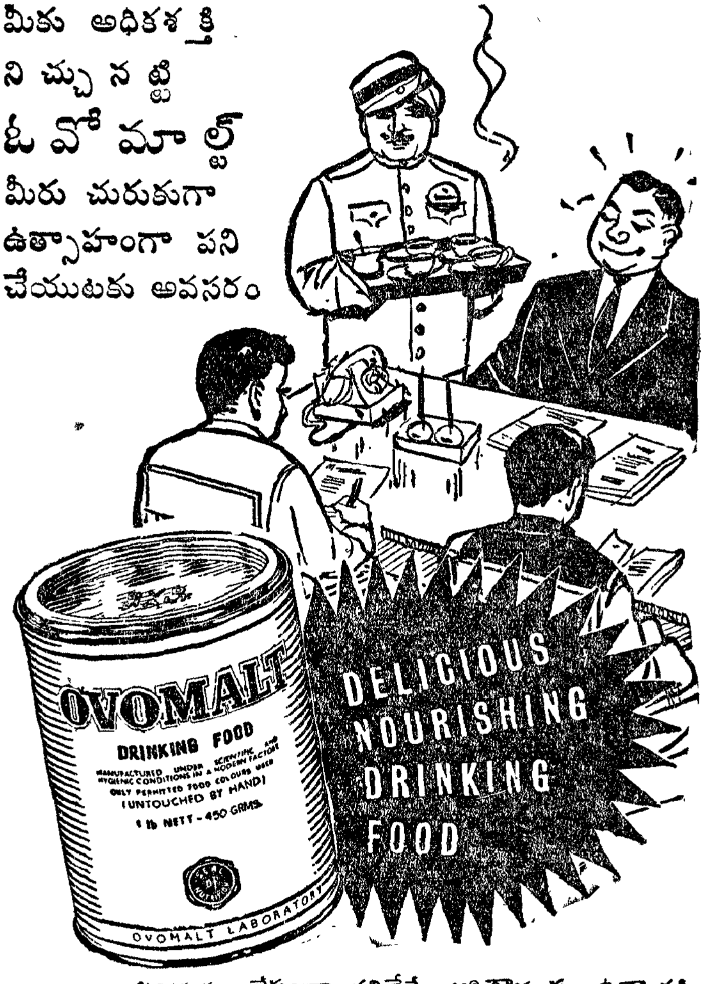

విరామము లేకుండా పనిచేసే అధికారులకు ఉత్సాహాన్నిచ్చేందుకు ఓవోమాల్ట్ చాలా అనుకూలమైనది. శక్తినిచ్చే బార్లీ సారములతోను పుష్టికరమైన విటమినులతోను సమృద్ధిగా నున్న యిది శక్తినిచ్చే ఆహారపానీయముగా ఉపయోగిస్తుంది. ఇది చాలా రుచికరంగా కూడా వుంటుంది.

ఇంటివద్దగాని, ఆఫీసులోగాని సిద్ధంగా ఒక టిన్ను ఉంచుకొనండి.

ఓవోమాల్ట్ లేబరేటరీస్
సేలం - 5.

మేమంతా మవునంగా కూర్చున్నాం. జాన్ విలబడి మెల్లిగా చప్పుడు చేయకుండా ప్రిన్సిపాల్‌గారి వద్దకు వెళ్లాడు. ప్రిన్సిపాల్‌గారు జాన్ వేసుకొన్న కోటుకు పతాకాన్ని తగిలించే సమయంలో నిరాకరిస్తూ ఆ పతకాన్ని తనచేతి కిమ్మనమని అన్నాడు. అది సాంప్రదాయం కాదని ప్రిన్సిపాల్‌గారు

అచ్చిరాని చదువులు

అన్నారు. జాన్ అందుకు, 'నేనొక నూతన సాంప్రదాయాన్ని సృష్టిస్తున్నాను' అని చెప్పి వారి చేతనున్న పతాకాన్ని పుడికి పుచ్చుకొని జేబులో నుండి ఒక కాగితం తీసుకొని చదవడం ప్రారంభించాడు. ఈలా చదివాడు. "వైద్యవృత్తిని అవలంబింప దలచిన వైద్య విద్యార్థుల సౌకర్యం కోసం నేను చనిపోయిన 24 గంటలలో నే నెక్కడ ఉంటే అక్కడకు దగ్గరగా ఉన్న వైద్య కళాశాలకు నా మృతకళేబరాన్ని చేర్చాలని కోరు

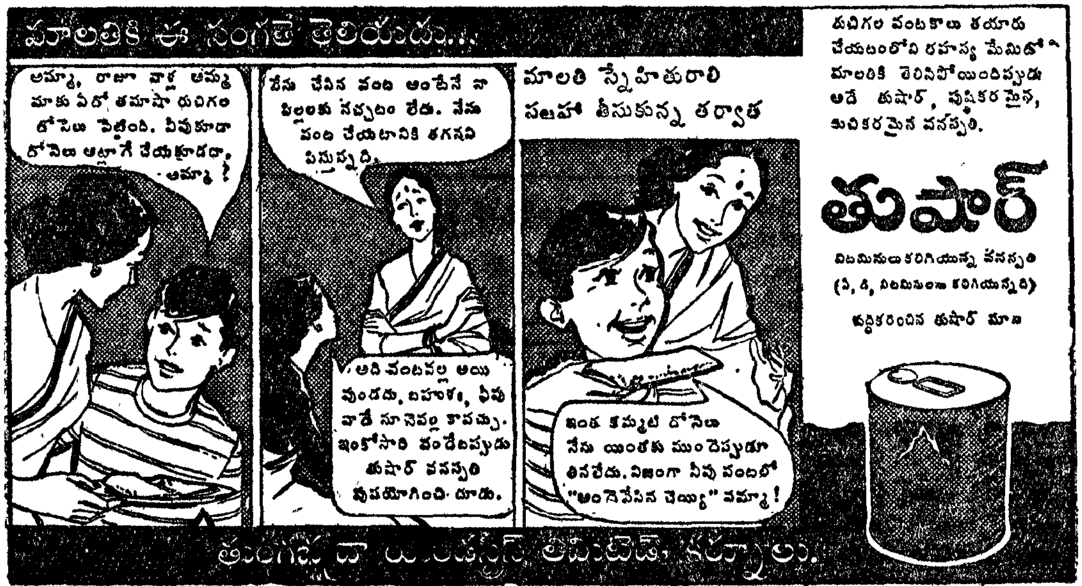

అల్లూరి సీతారామరాజు చరిత్ర

ఆంధ్ర వీరుని అద్భుత జీవితము అన్ని వివరాలతో సచిత్రంగా వర్ణింపబడినది

(రచయిత : యర్రమిల్లి నరసింహారావు)

★

ఆర్టు పేపరుమీద మనోజ్ఞంగా ముద్రించబడిన

ప్రభుత్వ ప్రచురణము

వెల: రూ. 2-75 న.పై.

పోస్టేజి అదనం

★

ప్రతులకు: సమాచార పౌరసంబంధముల శాఖ,

ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వం, హైదరాబాదు-1.

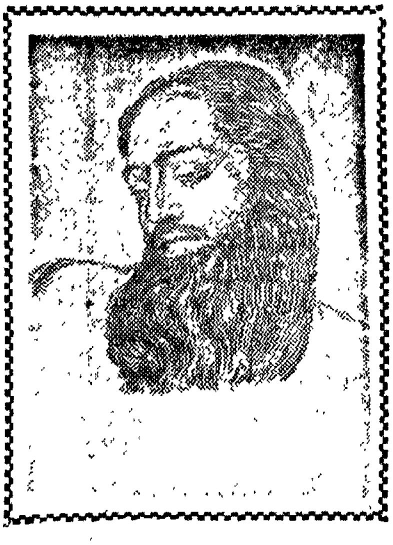

చ్చున్నాను. ఇది నా మరణ శాసనం అని చదివి ప్రిన్సిపాల్‌గారి చేతి కిచ్చాడు. ఇక బంగారు పతకం విషయంలో నా నిశ్చయం ఇది. మార్కులు ఎక్కువ రావడం నుంచి అధికారులు నాకీ పతకాన్నిచ్చారు. ఇది నా కష్టార్జితం. దీనిని నేను నాకు తోచినట్లు వినియోగించే అర్హత నాకుంది. మీ అందరి ముందు విన్నవించే దేమంటే సత్యవతిగారు నాకంటే అన్నివిధాల తెలివి అయినవారని మీ అందరకు మనవిచేస్తూ నా మార్కుల విషయాన్ని మరచిపోయి, నేను బహూకరిస్తున్న ఈ పతకాన్ని స్వీకరించమని కోరుకుంటున్నాను.' అని అనేసరికి మా శరీరాలు పులకరించాయి. ఆనందాశ్రువులు జడివానగా కురిశాయి. విద్యామందిరమంతా ఒక దివ్యమైన దేవాలయంగా మారిపోయింది. సత్యవతి లేచి గంభీరంగా జాన్ వద్దకు నడిచి వెళ్లింది. జాన్‌కు నమస్కరించింది. జాన్ పతకాన్ని ఆమెకు ఇచ్చి నమస్కరించాడు. ఆమె పతాకం చేత పుచ్చుకొని మా అందరినీ ఉద్దేశించి ఈ రీతిని మాటాడడం ప్రారంభించింది: 'తోటి విద్యార్థులైన మీ అందరికీ నమస్కరించి విన్నవించడ మేమిటంటే ?! ఉత్కృష్టమైన స్త్రీ అయితే ఒకరి వస్తువును తాను ఆశించదు. తనకున్న దానితోనే తాను సంతోషపడుతుంది. పరే తనకు వచ్చిన బహుమతిని తాను వినియోగించుకొనేందుకు తనకు హక్కు ఎలా ఉందో నాకిచ్చిన బహుమానాన్ని వినియోగించుకొనేందుకు నాకూ అంత హక్కే ఉంది. వారి ఔదార్యాన్ని మెచ్చుకొంటూ, వారి మాటను నే నెట్లా తిరస్కరించలేదో వారు కూడా నే చెప్పే మాటను తిరస్కరించేందుకు వీలులేదు. పురుషులు, పురుషులకు చేసే బహూకృతిని తిరస్కరించవచ్చును కాని స్త్రీలు పురుషులకు చేసే బహూకృతిని పురుషులు నిరాకరించకూడదు. అలా నిరాకరిస్తే స్త్రీజాతినే అవమానించినట్లు. అందుచేత, నే చేసే ఈ చేతనాన్ని శిక్షనూ కూడా జాన్‌గారు అనుభవించి తీరాలి!' అని అంటూ తన చేతనున్న పతకాన్ని జాన్‌గారి కోటుకు తగిలించింది. జాన్, జాన్‌తోపాటు మేమంతా ఈ ఉదంతాన్ని ఆశ్చర్యంతో తిలకించాం. ఆనాటినుండి కళాశాలలో ఉండే విద్యార్థులంతా దేవతలను గౌరవించినట్లుగా సత్యవతిని జాన్‌ను గౌరవిస్తారు. ఇది ప్రథమాశ్లేషం.

ఆఖరి సంవత్సరం పరీక్ష క్రిందటి యేడాదే వ్యాసయి పోయింది. మీకు తెలియనివ్వలేదా సంగతి. పరీక్ష ప్యాసయ్యాక, అక్కడే ఆసుపత్రిలో వని హావుస్ సర్జన్‌గా పనిచేసింది. జాన్ అనారోగ్యం వల్ల పరీక్ష తప్పాడు. కొంతకాలం నుండి జాన్ సత్యవతి కలిసి కాపురం చేస్తున్నారు. బ్రహ్మమత రీత్యా వారు వివాహం చేసుకున్నారట. ఈమధ్య మా కాలేజీలోనే ఎనాటమి ప్రొఫెసరు పని ఖాళీ వచ్చింది. మీ అమ్మాయికి ఆ పని యిచ్చారు. ఈ శెలవలు ఆఖరుని మీ అమ్మాయి ఏ కాలేజీలో చదువుకొందో ఆ కాలేజీలోనే పెద్ద జీతంమీద ఉద్యోగాన్నిచ్చారు. ఇంక పదిరోజులలో కాలేజి తెరుస్తారు. మీ అమ్మాయి ఉద్యోగంలో చేరుతుంది. ఈ విషయాలు నాకు తప్ప మరెవ్వరికి తెలియవు. మీరు మా తండ్రిగారి ద్వారా, మీ అమ్మాయిని మాకు అప్పజెప్పారు కాబట్టి మీ అమ్మాయి మా ఇంట్లో ఎంతోకాలం ఉండి చదువుకొంటూ, మా కుటుంబంలో ఒకర్తెగా కలసి మెలసి ఉంది కాబట్టి, ఇంతకూ పెండ్లి అయిపోయాక ఎవ్వరూ ఏమి చేయలేరు కాబట్టి చెప్పినా తప్పులేదని మీతో చెప్పాను. ఇది ఎవ్వరితోనూ అనకండి. మీ కడుపులో పెట్టుకోండి. ఆడది ఎంత ఉత్తమురాలైనా ప్రేమా, పెండ్లి విషయం వచ్చేసరికి, తల్లి తండ్రులను ఎదిరించేందుకు జంకదు. ప్రేమ విషయంలో స్త్రీల పెండ్లి విషయంలో తల్లి తండ్రులు కూడ కాస్త ఉదారంగా సంచరించాలి. పాతకాలపు భావాలు, మూఢ నమ్మకాలు సడలించాలి. స్త్రీ భవిష్యత్తు జీవితంలో ఒక నూతన శకం ప్రారంభ మవుతున్నది. అందుకు పురుషుడు కూడ తోడ్పడితే గాని సహృదయముతో వీక్షించి పాటుపడితేగాని శాసనాలు, చట్టాలు, చట్టుబండలు ఎన్ని జేసిన లాభంలేదు. అటువంటి నూతన శకమునకు మీ అమ్మాయి వంటివారు పునాదులు వేసి నాంది పాడుతున్నారు. అందుచేత యిందులో మీరు అవమానపడవలసింది గాని, శాపనార్థాలు పెట్టేందుకు గాని ఏమాత్రము అవసరము లేదు"— మునసబుగారి అమ్మాయి తన కథ పూర్తిచేసింది. నేను నిలువునా నీరయిపోయాను. గుండె దడ పట్టుకుంది. ఒంటిమీద ముచ్చెమటలు పోసాయి. కొంతసేపటివరకు నోట మాట వచ్చింది కాదు.

తెప్పరిల్లి తెలివి తెచ్చుకుని, పాపిష్ఠిరాలు, ఎంతపని చేసింది. సద్వంశమును సముద్రములో గలిపింది. బ్రాహ్మణజాతికే మచ్చ తెచ్చింది. పోని ఆ చేసుకున్నది ఒక బ్రాహ్మణునే జేసుకుంటే ఎంతో సంతోషించి ఉండేవాడిని. తల్లి తండ్రి తెలియుని, దిక్కు మొక్కు లేని కిరస్తానీ మతం వాడిని జేసుకుంది. తన పూజ పునస్కారం ఏ మంటలో గలిపిందో ? ఎప్పు డా పెళ్లి చేసుకుందో, అప్పుడే దాకిని, మాకు తెగతెంపు లాయిపోయాయి. అది చనిపోయిన క్రింద లెక్క. ఇక దాని వూసు నేను తలచను. బ్రతికుండగానే ఘటాశ్రాద్ధము జేసి నాకు ఒక్కతే కూతురని నిర్ణయించుకుంటాను. నిర్ణయించుకోవడమే కాదు, లోకంలో ప్రచారం కూడా అలాగుననే చేస్తాను. నీవు ఒక్క ఉపకారం చేసిపెట్టు. కాస్త నీవు మద్రాసు వెళ్లాక అక్కడ అది ఆసుపత్రిలో మరణించినట్లు ఒక ఉత్తరముక్క వ్రాసివేస్తే నన్ను రక్షించినదానివవుతావు. ఈమాత్రం ఉపకారం చేసిపెట్టు తల్లీ ! నీ మేలు మరువను. ఈ ఉన్న ఒక్కపిల్ల సంసారమైనా నిలబడాలిగదా ! దాని కడుపున బుట్టిన పిల్లలకు పెళ్లి పేరంటా లయేందుకు నాకీ ఉపకారము జేసిపెట్టు తల్లీ. నిన్ను ఆజన్మాంతము మరచిపోనన్నాను. నేనిలాగన అన్నందుకు మునసబుగారి అమ్మాయి కొంచము నివ్వెరపడి వెలవెలబోయి నేను జెప్పినపని తప్పక జేస్తానని వాగ్దానము

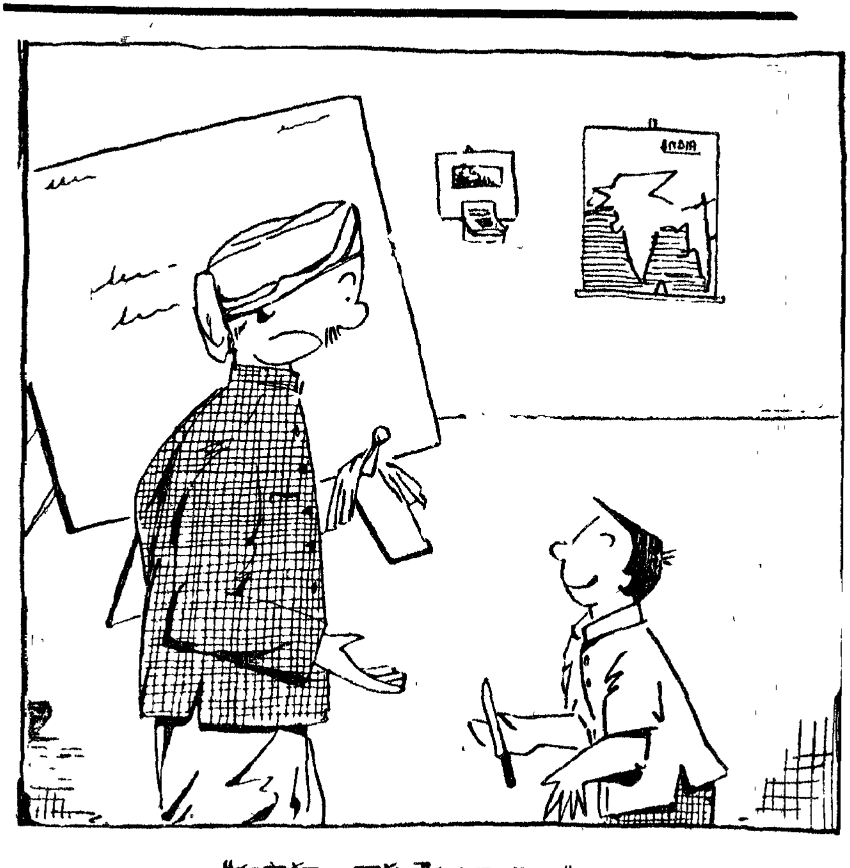

"మాష్టారూ...చాకు తెమ్మన్నారు గా."

చిత్రకారుడు: బి. రామస్వామి (కరీంనగర్)

ఐటెక్స్ కాటుక

అరవింద్
బిందీ
కుంకుమ
చాందు
అరు రంగుల్లో దొరకును.

అరవింద్ లేబరేటరీస్
పి. బి. 1415, మద్రాసు-17.

శ్రీబాలాంజనేయప్రశ్న

మీరు కోరిన 5 ప్రశ్నలకు వెంటనే వ్రాసి పంపగలము. 2 రూ|| M. O. చేయండి. నెలలువారీగా 12 నెలలకు 1 సంవత్సరం జాతకము 2 రూ|| ఫ్రీ 8 పేరు, జాబు వ్రాసిన టైము తెలిపిన చాలును. హనుమాన్ జ్యోతిషాలయము. 10వలైను, అరండల్ పేట,గుంటూరు-2,

డాక్టర్ వృత్తి చేయండి!

ఇంటిలో విరామంగా కూర్చొని వుండేప్పుడు. పోస్టల్ ట్యూషన్ ద్వారా, హోమియోపతి చదువుకొని, గవర్నమెంటు రిజిస్టర్డు కాలేజిద్వారా డిప్లొమా పొందండి. ప్రాస్పెక్టస్ ఉచితము.

Indian Homoeopathic College,
(APW) Jullundur City.

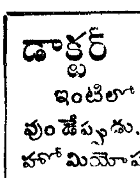

రక్త విరోచనములకు
ఔషధము
మూడుపూటలలో మూడు మాత్రలతే నయమగును.

ఇంజక్షనులు అనవసరము. హిందు నెలస్వల్పం. వాడినరోజుల గుణము తెలియగలదు. తోమిన్ని మాత్రలు రు. 1-50వి.పి.ఛార్జీలు ప్రత్యేకం.

Proffessor RAM. M.I B.M. (U. S. A)
ELURU (W. G. Dist)

అచ్చిరాని చదువులు

చేసింది. నన్ను నీవు కలుసుకున్నట్లు గాని, నాకీ విషయము తెలియజేసినట్లు గాని మా రెండవదానితో ఎప్పుడూ అనకు.

మర్నాడు మునసబుగారి అమ్మాయి తిరిగి మద్రాసు వెళ్ళిపోయింది. నాకు వ్రాస్తానని ఖరారు జేసిన ఉత్తరం వారం రోజుల వరకు వ్రాయ లేదు. కారణం తెలుసుకోలేక ఖంగారు పడ్డాను. ఒకనాడు సాయంత్రము పోస్టు బంట్రోతు ఉత్తరం తెచ్చి యిచ్చాడు. ఆత్రంతో కవరు చించి చదివాను.

'పితృసమానులైన రఘునాధరావుగార్కి మీ మునసబుగారి అమ్మాయి అనేక నమస్కారములు జేసి వ్రాయడ మేమనగా నేను చెన్నపట్నము వెళ్ళే సరికి మీ అమ్మాయి పూళ్ళో లేదు. కోయం బత్తూరులో ప్లేగు వ్యాధి రావడం నుంచి అనేక మంది మరణిస్తున్నారని గవర్నమెంటువారు పంపారు. నెల రోజులు అక్కడే ఉండి పని జేస్తున్నదట. మీ అమ్మాయి భర్త జాన్ ఆను పత్రిలోనే యున్నాడు. ఆయనకు జబ్బు తగ్గింది. అనారోగ్య మేమీ లేదు. కొస్త నీరసంగా ఉండటం జేసి ఒక వారం రోజుల వరకూ ఆసుపత్రిలోనే యుండి, టానిక్ పుచ్చుకో మన్నారట. ఏది ఎలా గున్నా శలవు లైపోవచ్చాయి. శలవు లాఖరున మీ అమ్మాయి వచ్చి కాలేజీలో "యనాటమీ" ప్రొఫె సరుగా జేరటం తప్పదుగదా ! ఇక రేపు కాలేజీలు తెరుస్తా రనగా తాను చెన్నపట్నము వస్తున్నానని తంతివార్త పంపింది. మే మందరమూ ఆమెకొరకు ఎదురు చూస్తున్నాము. ఆ రాత్రి ఒంటి గంటకు అనుకోకుండా హృదయరోగము వచ్చి జాన్ మర ణించాడు. మర్నా డుదయము మీ అమ్మాయి జేరు కుంది. నేను ఈవార్త ఆమె చెవిని వెయ్యదలచు కోలేదు. ఆమెకు వెంటనే తెలియజేస్తే హటా త్తుగా హృదయ మాగి మరణించవచ్చు. లేదా మనోచాంచల్యము సంభవించి, ఉన్మత్త అయిపో తుందేమోనన్న భయంచేత మేమంతా జాన్ మరణ విషయములో మౌనము వహించాము. ఆరోజు ఉదయము ఆమె కొరకు స్టేషనుకు పోయాను.

రైలు రావడం ఆలస్యమైంది. రైలు తొమ్మి దిన్నరకు వచ్చింది. పది గంటలకల్లా ఆవిడ కాలే జీలో జేరాలి. ట్రైను దిగడంతోనే నను కౌగ లించుకొని 'జాన్ బాగా ఆరోగ్యంగా ఉన్నాడు కదూ ! అని నన్ను ప్రశ్నించింది. నేను కొండంత ధైర్యమును తెచ్చుకుని నా గుండె విచారంతో కృంగిపోతున్నా, వివర్ణనై వెలవెలబోతూ నా ముఖంలో ఉన్న భావాలు ఆమె గ్రహించకుండా ఉండేందులకు ముఖమును ప్రక్కకు త్రిప్పుకుని 'చాలా కులాసాగా ఉన్నాడని' అన్నాను. నా మాట నూతిలో నుంచి లేచిన కేకలాగున నాకే విన పడింది. ఇద్దరం బయలుదేరి కాలేజీకి వెళ్ళాము. మీ అమ్మాయి తాను కాలేజీకి వచ్చినట్లు సంతకం పెట్టింది. క్లాసుకు వెళ్ళి పాఠం చెప్పమన్నారు. క్లాసులో పాఠం వీణ వాయించినట్లుగా విద్యార్థు లంతా మెచ్చుకునేటట్లు చెప్పింది. పాఠానంత రము, మృతశరీరం కోసి అవయవాలు విద్యార్థు లకు చూపించాలి. విద్యార్థులను వెంట బెట్టుకుని మృతశరీరము లుంచబడే హాలు జేరుకుని బల్లమీద పడుకోబెట్టిన మృతశరీరం దగ్గిరకు వెళ్ళి కప్పి ఉన్న గుడ్డ తొలగించింది. ఆ బల్లమీద జాన్ మృతకళేబరాన్ని సాక్షాత్కరించింది. తుఫానుగాలికి వూగిపోయే మాధవీలతలాగ కంపించిపోయింది. కనులనుండి కన్నీరు జడివానలాగున కురిసింది. కొంతసేపు స్పృహతప్పి కొయ్యబారి నిర్జీవ ప్రతిమ లాగున నిలుపబడి, చైతన్యము తెచ్చుకుని కన్నీరు కొంగుతో తుడుచుకుని తనకు స్వస్థత తొలగిం దని మరునాడు వచ్చి విద్యార్థు లందరకు పాఠం చెపుతాను, ఆ మృతకళేబరం అలాగునే ఉంచమని జెప్పి వెళ్ళిపోయింది. విద్యార్థులంతా ఆశ్చర్య పడ్డారు. సముద్రమంత కష్టము వచ్చినప్పుడు హిమనగమంత ధైర్యమును జూపిన, వీర వనిత యని కొందరు శ్లాఘించారు. నన్ను ప్రిన్సిపాల్ గారు పిలిపించి ఆ రోజంతా మీ అమ్మాయి దగ్గరే ఉండమని, ధైర్యం జెప్పమని, ఆమె ఎట్టి సాహస మైన పని జేయకుండా ఉండేటందుకని ఆ రాత్రి కూడా ఆమెతోనే గడపమని శలవిచ్చారు. ఆరోజంతా తన గదిలో కూర్చుని రోదించి, రోదించి నీర సము రాగా, మాంద్యంలో మీ అమ్మాయి గడి పింది. మీ అమ్మాయి నిదుర లేకుండా ఏడుస్తూనే యుంది. రాత్రి రెండు గంటల వరకూ నేనూ ఆమెకు ధైర్యం చెబుతూ, ఆమెతోనే గడిపాను. రెండు గంటలు దాటాక నాకు చిన్న కునుకు వచ్చి నిద్దుర పట్టినది. ఆ పట్టిన నిదుర సూర్యో దయ మయేవరకు నాకు తెలివి రాలేదు. నాకు తెలివి వచ్చి పక్కను చూచుసరికల్లా మీ అమ్మాయి నా పక్కను లేదు. నేను హుటాహుటిని ఏదో ప్రమాదం సంభవించి యుంటుందని అందరిని రమ్మని కేకలు వేశాను. కొంతమంది జేరారు. పక్క గది తలుపులు లోపల గడియవేసి ఉండుటవల్ల పిలిచి విసిగి ఏదో అఘాయిత్యము సంభవించిందని తలుపులు పగులగొట్టి లోపల ప్రవేశించాము. గదిలో ప్రవేశించేసరికల్లా దూలానికి తాడుతో ఉరివేసుకున్న మీ అమ్మాయి గోచరించింది. అంత మంది కెవ్వున కేకవేశాము. ప్రిన్సిపాలు గారికి కబురు పంపాము. మీ అమ్మాయి చీర కొంగున ముడివేయబడి ఉంది. ఆ కొంగు విప్పేసరికల్లా అందులో నుంచి తాను వ్రాసిన ఉత్తరం ఒకటి క్రింద బడింది. ఆ ఉత్తరంలో యీరీతిని వ్రాయ బడి యుంది :

'నా భర్త మరణించాక, నాకీ లోకంతో పని లేదని నాకు తెలుసును. నా భర్తలాగే, నా శరీరము నకు గూడ జీవితానంతరము ఒక పవిత్రమైనటు వంటి పని గలదని నాకు తెలుసును. అందుకనే నాకు వైద్యము తెలిసి, సునాయాసముగా మర ణము సంభవించు టెట్లగునో తెలిసి కూడ నేను ఉరిపోసుకుని మరణించటానికి కారణం ఉన్నది. రేపు ఉదయం నా భర్త శరీరముతోపాటు, నా శరీర మును కూడ విద్యార్థుల వ్యాసంగము కోసం శాస్త్రాభ్యాసము కోసం వాడుకొనవచ్చునని నేను మరణశాసనము చేస్తున్నాను. ఇంతకన్నా వేరే వ్రాసేందుకు ఏమీ లేదు.'

మీ మునసబుగారి అమ్మాయి.

★